

Yttrande

Datum
2010-02-17
Ert datum
2010-01-11

Vårt dnr
006/2010
Ert dnr
22-12395/09

Sidnr
1(2)

Jordbruksverket
Växtodlingsenheten
Anders Falk
551 82 Jönköping

Synpunkter på ansökan om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade hybridaspår

Beslut

Vi har ur miljösynpunkt inga invändningar mot ett godkännande av fältförsök med de genetiskt modifierade hybridaspårna och anser att fältförsöken är etiskt acceptabla.

Bakgrund

Umeå Plant Science Center har ansökt om tillstånd för fältförsök med genetiskt modifierade hybridaspår (*Populus tremula* x *P. tremuloides*). Huvudsyftet med försöksodlingarna är att studera om de egenskaper som observerats under växthusförhållanden även gäller i fält. De genetiskt modifierade hybridaspårna uppvisar i växthus signifikanta förändringar i en eller flera av följande egenskaper; höjdtillväxt, stamvolym, torrsvikt, vedsammansättning, diameter tillväxt och fiberegenskaper. Förändringarna skulle potentiellt kunna förändra aspårnas interaktion med den biotiska (biologisk) och/eller abiotiska (icke-biologiska) miljön. Detta kommer också att studeras under försöksperioden.

På sikt kan den information som genereras från fältförsöken leda till nya sorter med ökad produktion av biomassa för t.ex. massaframställning, sågtimmer eller bioenergi.

Förändringarna har åstadkommit genom att olika gener i hybridaspårna upp- eller nedreglerats, dvs. mer eller mindre protein produceras från specifika gener. Ansökan gäller sammanlagt 18 olika hybridaspårslinjer. De tillförda generna har i samtliga fall, utom ett, isolerats från arter inom släktet *Populus*. Den artonde genen har isolerats från backtrav (*Arabidopsis thaliana*).

Etiska överväganden

I etiktraditionerna finns väldigt lite som kan tillämpas på växter. De två stora huvudlinjerna ger i huvudsak en etik som primärt handlar om förnuftiga varelser eller kännande och upplevande varelser. Växter kan inte skadas moraliskt sett enligt dessa synsätt. Vad vi gör mot växter får, enligt dessa synsätt, moralisk relevans genom att handlingen kan få konsekvenser för andra förnuftiga/kännande varelser.

Det finns tolkningar av föreställningar som "naturlighet" och "skapelsens integritet", vilka ibland anges som stöd för att motsätta sig genetisk förändring av organismer. Sådana tolkningar torde utesluta de flesta former av genetiska förändringar, t.ex. överföring av gener mellan arter. Gentekniknämnden ansluter sig inte till sådana inställningar, utan bedömer varje fall av genetisk förändring för sig. Etiska aspekter på genetiskt modifierade växter och mikroorganismer hänför sig i detta sammanhang i huvudsak till etiska aspekter av konsekvenser av genetiskt modifierade organismer vid försöksodling, marknadsintroduktion etc.

Tillämpning av försiktighetsprincipen kan förstås som ett försök att allvarligt beakta risken för oönskade konsekvenser.

Blomning har enligt sökande aldrig observerats i den hybridaspinje som modifierats. Enligt ansökan kommer träden att inspekteras en gång per månad under perioden februari-april. Skulle något träd bära på reproduktiva knoppar avverkas samtliga individer av denna linje. Aspar kan även föröka sig vegetativt via rotskott, något som kommer att kontrolleras minst en gång per månad under vegetationsperioden.

Fältförsöken ingår i forskning som syftar till att optimalt utnyttja växternas genetiska potential för förädling av träd. Detta gagnar samhället i stort då det långsiktigt kan ha stor betydelse för ett hållbart och resurseffektivt skogsbruk och för odling av träd som energigrödor.

Det är rimligt att samtliga 18 linjer ges tillstånd att försöksodlas då de ingår i samma experiment.

Nämnden anser att de åtgärdsplaner för kontroll, övervakning och avfallshantering som redovisas i ansökan är tillräckliga för att säkerställa att fältodlingarna inte leder till några negativa konsekvenser för miljön. Nämnden anser därför att fältförsöken är etiskt acceptabla.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichef Marie Nyman fattats av ledamöterna Birgitta Eilemar, Fredrik von Arnold, Per Bill, Irene Oskarsson, Alf Eriksson, Egon Frid, Tina Ehn, Jenny Eklöf, Anna Wedell och Nils Uddenberg samt tjänstgörande ersättarna Per Lodenius, Per Wallgren och Lisbeth Jonsson. Vid ärendets slutgiltiga avgörande deltog även ersättaren Per Svedberg.

Birgitta Eilemar

Marie Nyman